

บทคัดย่อ

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนแก้ไขปัญหাসุภาพอนามัยของชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาสุภาพอนามัยของชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างคือผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน และประชาชนที่เป็นตัวแทนของครอบครัวจำนวน 78 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในบ้านท่ามะโก้ หมู่ 8 ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ทำการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม 2542-เมษายน 2543 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและข้อมูล จปฐ. แบบสอบถามภาวะสุภาพอนามัย การเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผน แบบบันทึกการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและการจัดทำแผนงาน ดำเนินการวิจัยโดยการเตรียมพื้นที่ อบรมผู้นำชุมชน สำรวจ จปฐ. การสอบถามปัญหาและความคิดเห็น อภิปรายกลุ่ม จัดลำดับความสำคัญของปัญหา สัมภาษณ์และสังเกตการมีส่วนร่วมในการเขียนแผนงานแก้ไขปัญห

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชากรบ้านท่ามะโก้ หมู่ 8 มีความจำเป็นพื้นฐานไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. 6 หมวด 10 ตัวชี้วัด โดยพบปัญหาประชากรมีการรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ไม่ทำให้สุกด้วยความร้อน มากที่สุด ร้อยละ 40.38 รองลงมาเป็นปัญหาการถูกคบบกวนจากสิ่งรำคาญร้อยละ 35.31 และการติดบุหรี่ ร้อยละ 10.39 ความรู้ด้านสุขภาพของประชาชนมีร้อยละ 53.85 – 87.18 และเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยเล็กน้อยจะไปใช้บริการที่สถานีนานามัย ร้อยละ 53.85 ถ้าเจ็บป่วยมากจะไปสถานีนานามัยเช่นกัน ร้อยละ 34.62 และไปโรงพยาบาลนครพิงค์ร้อยละ 28.21 กรณีที่มีผู้เจ็บป่วยในหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนจะให้ความช่วยเหลือด้วยการไปเยี่ยมเยียนบ่อยๆ ร้อยละ 80-70 และช่วยนำส่งโรงพยาบาล ร้อยละ 74.36 การเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่จำเป็นสำหรับชีวิตที่ประชาชนในหมู่บ้าน ปฏิบัติมากที่สุด คือ การทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส คิดเป็นร้อยละ 85.90 ปฏิบัติน้อยที่สุดคือการออกกำลังกายและการตรวจสุขภาพ ร้อยละ 69.23

2. กลุ่มผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมมากในการเก็บข้อมูล จปฐ. และการแสดงความคิดเห็นจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร้อยละ 83.33 เท่า ๆ กัน มีส่วนร่วมน้อยในเรื่องการร่วมปรึกษากับเพื่อนบ้านหรือเจ้าหน้าที่ หรือผู้นำชุมชนเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาสุภาพในหมู่บ้าน เมื่อสังเกตการมีส่วนร่วมในการเขียนแผนงาน พบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมน้อยเนื่องจากไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนแผนมาก่อน แต่สามารถระบุสิ่งที่ต้องการแก้ไขและดำเนินการได้

พรพรรณ ทรัพย์ไพบูลย์กิจ, ชุศรี วงษ์เครือวัลย์ และครุณี ทายะดี. 2543. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนแก้ไขปัญหาสุภาพอนามัย บ้านท่ามะโก้ หมู่ 8 ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จึงควรให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดแนวทางการวางแผนแก้ปัญหา โดยจัดฝึกอบรมผู้นำชุมชน ให้มีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผน การดำเนินงานและประเมินผล จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังหมู่บ้านอื่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างกว้างขวางต่อไป.